

Krótkie doniesienie – Short communication

Nowe stanowisko *Oxycarenus lavaterae* (Fabricius, 1787) (Heteroptera: Lygaeoidea: Oxycarenidae) na Górnym Śląsku

PAWEŁ J. DOMAGAŁA

Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski, ul. Oleska 22, 45-052 Opole; e-mail: pdomagala@uni.opole.pl

Abstract. [New record of *Oxycarenus lavaterae* (Fabricius, 1787) (Heteroptera: Lygaeoidea: Oxycarenidae) in Upper Silesia]. This note presents a new record of the invasive species *Oxycarenus lavaterae* in Upper Silesia, Poland.

Key words: Hemiptera, true bugs, distribution, invasive species, new record, faunistics, Upper Silesia, Poland.

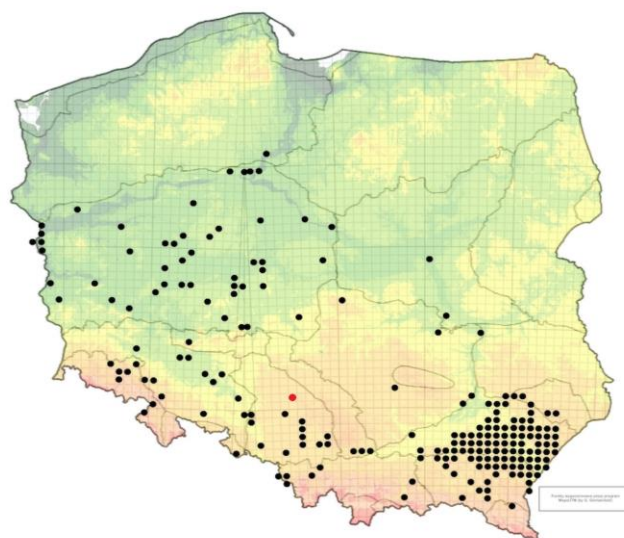
Oxycarenus lavaterae (Fabricius, 1787) został po raz pierwszy wykazany na terenie Polski na podstawie jednego okazu odłowionego pod korą platana *Platanus acerifolia* w parku w Rzeszowie-Słocinie w roku 2014 (Hebda i Olbrycht 2016). W kolejnych latach był wykazywany z Cieszyna i Brzegu (Gierlasiński i in. 2018) oraz szeregu stanowisk na Dolnym i Górnym Śląsku (Lis i in. 2019). Od roku 2018 nastąpił znaczny wzrost liczby doniesień, który spowodowany jest ekspansją tego gatunku na terenie naszego kraju, jak i łatwą obserwacją kolonii imagines na pniach lip (*Tilia* sp.). Obecnie gatunek podawany jest z 310 stanowisk zlokalizowanych głównie na południu Polski (Gierlasiński i Taszakowski 2022).

Na Górnym Śląsku gatunek ten po raz pierwszy był obserwowany w roku 2019 w Raciborzu [CA05] oraz Zdzeszowicach [BA98] (Lis i in. 2019). Do tej pory w tym regionie został wykazany z 14 stanowisk, które zlokalizowane są w środkowej i południowej części Górnego Śląska. Obok wspomnianych dwóch stanowisk podawany był z miejscowości: Bukowno [CA86] (Gierlasiński i in. 2022), Chorzów [CA57] (Bury i Mazepa 2022), Chrzanów [CA85] (Gierlasiński i in. 2022), Góra Świętej Anny [BA99] (Gierlasiński i in. 2020), Imielin [CA75] (Gierlasiński i in. 2022), Katowice [CA56] (Gierlasiński i in. 2020, Gierlasiński i in. 2021, Gierlasiński i in. 2022), Księży Las [CA39] (Gierlasiński i in. 2022), Piekary Śląskie [CA58] (Gierlasiński i in. 2020), Racibórz [CA05] (Lis i in. 2019, Gierlasiński i in. 2021), Świętochłowice [CA57] (Gierlasiński i in. 2021), Tychy [CA55] (Gierlasiński i in. 2020), Żory [CA34] (Gierlasiński i in. 2022).

W niniejszej pracy przedstawiono kolejne stanowisko tego gatunku na Górnym Śląsku (ryc. 1). Do wygenerowania mapy użyto programu MapasUTM ver. 5.4 (<https://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html>, autor: G. Gierlasiński).

Śląsk Górny: Kochanowice [CB41] ul. Lubliniecka, masowe ilości osobników dorosłych na korze lipy

drobnolistnej *Tilia cordata*; ul. Wolności, skupisko osobników w pęknięciach kory lipy drobnolistnej *T. cordata*.

Ryc. 1. Stanowiska *Oxycarenus lavaterae* w Polsce; czarne punkty – dane literaturowe, czerwony punkt – nowe stanowisko [Fig. 1. Localities of *Oxycarenus lavaterae* in Poland; black points – literature data, red point – new record].

Gatunek zaobserwowano po raz pierwszy na wspomnianych stanowiskach w miejscowości Kochanowice w roku 2020. W tym też roku kolonie osobników były najliczniejsze (ryc. 2), w kolejnych latach skupiska osobników nie były liczne i ograniczone tylko i wyłącznie do spękań w korze (ryc. 3 i 4). W spękaniach i zagłębieniach kory obok osobników dorosłych widoczne były również postacie młodociane (ryc. 4).

Stała obserwacja kolonii od roku 2020 wykazała ich sezonowość. Kolonia najliczniejsza jest w okresie od późnej jesieni do późnej wiosny. W okresie letnim w zagłębieniach i pęknięciach kory obserwowane są

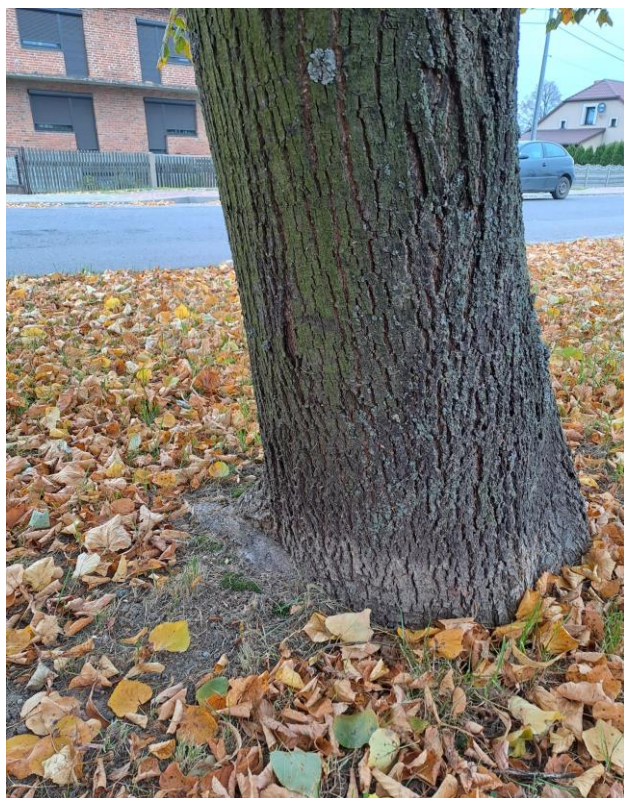
tylko pojedyncze żywe osobniki oraz liczne osobniki martwe. Na jesieni przybywa osobników, które gromadzą się w odsłoniętych dobrze nasłonecznionych miejscach o ekspozycji południowej. Jako, że gatunek ten wrażliwy jest na zmiany temperatury (Nedvěd i in. 2014) prawdopodobnie jest to element strategii pozwalającej na przetrwanie okresu zimy.

Podziękowania

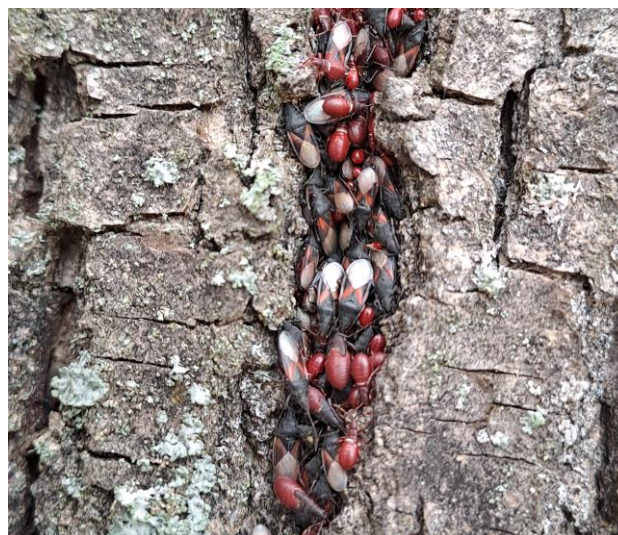
Autor składa podziękowania Panu Andrzejowi Domagała za udostępnione dane.

Ryc. 2. Kolonia osobników *O. lavaterae* na lipie drobnolistnej *Tilia cordata* rosnącej przy ul. Lublinieckiej w Kochanowicach (fot. A. Domagała). Zdjęcie wykonane w listopadzie 2020 [Fig. 2. A colony of *O. lavaterae* specimens on linden tree *Tilia cordata* growing at Lubliniecka street in Kochanowice (photo by A. Domagała) The photography was taken in November 2020].

Ryc. 3. Lipa drobnolistna *Tilia cordata* przy ul. Lublinieckiej w Kochanowicach w październiku 2021 (fot. P. Domagała) [Fig. 3. The linden tree *Tilia cordata* growing at Lubliniecka street in Kochanowice in October 2021 (photo by P. Domagała)].

Ryc. 4. Skupisko imagines i postaci młodocianych *Oxycarenus lavaterae* na lipie drobnolistnej *Tilia cordata* rosnącej przy ul. Lublinieckiej w Kochanowicach (fot. P. Domagała). Zdjęcie wykonano w październiku 2021 [Fig. 4. Aggregation of imagines and nymphs of *O. lavaterae* on linden tree *Tilia cordata* growing at Lubliniecka street in Kochanowice (photo by P. Domagała). The photography was taken in October 2021].

Piśmiennictwo – References

- Bury J, Mazepa J. 2022. Nowe dane o rozmieszczeniu lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) wybranych lokalizacji południowo-wschodniej i północno-wschodniej Polski – część 2. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **16**: 15–36. <http://doi.org/10.5281/zenodo.6459122>
- Hebda G., Olbrycht T. 2016. *Oxycarenus lavaterae* (Fabricius, 1787) (Hemiptera: Heteroptera: Oxycarenidae) – gatunek nowy dla fauny Polski. *Wiadomości Entomologiczne* **35**: 133–136.
- Gierlasiński G., Kolago G., Rutkowski T., Taszakowski A., Klejdysz T., Regner J., Fiedor M., Rakoczy T., Żurawlew P. 2018. Nowe stanowiska rzadkich i ciekawych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **12**: 65–73. <http://doi.org/10.5281/zenodo.1468897>
- Gierlasiński G., Kolago G., Pacuk B., Taszakowski A., Syratt M., Regner J., Itczak A., Żóralski R., Rutkowski T., Radzimkiewicz D., Kucza W., Ogłaza B. 2020. Przyczynek do rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce – II. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **14**: 53–108. <http://doi.org/10.5281/zenodo.3763843>
- Gierlasiński G., Kolago G., Pacuk B., Taszakowski A., Syratt M., Regner J., Żóralski R., Rutkowski T., Kania J., Kucza W., Miłkowski M., Masłowski A. 2021. Przyczynek do rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce – III. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **15**: 31–68. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4671971>
- Gierlasiński G., Kolago G., Taszakowski A., Miłkowski M., Syratt M., Masłowski A., Grzywocz J., Rutkowski T. 2022. Przyczynek do rozmieszczenia plu-

skwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce – IV. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **16**: 37–62.

<http://doi.org/10.5281/zenodo.6522538>

Gierlasiński G., Taszakowski A. 2013-2022. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) Polski. <http://www.heteroptera.us.edu.pl> [dostęp: 2.09.2022].

Lis B., Kadej M., Mazurek J. 2019. Dane na temat rozprzestrzeniania się inwazyjnego gatunku *Oxycarenus lavaterae* (Fabricius, 1787) (Heteroptera: Lygaeoidea: Oxycarenidae) w południowo-zachodniej części Polski. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 13–17.

<http://doi.org/10.5281/zenodo.2573662>

Nedvěd O., Chehlarov E., Kalushkov P. 2014. Life history of the invasive bug *Oxycarenus lavaterae* (Heteroptera: Oxycarenidae) in Bulgaria. *Acta Zoologica Bulgarica* **66**: 203–208.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Otrzymano (received): 3 September 2022

Zaakceptowano (accepted): 17 October 2022